

La justícia en temps miserables

Dg, 24/02/2019 per Catalunya Religió

([Cristianisme al Segle XXI](#)) Aquest dissabte, a la sala d'actes de la parròquia de Sant Ildefons, organitzat per l'Associació "Cristianisme al segle XXI", tingué lloc una segona sessió dels anomenats "Debats de Sant Ildefons, amb el títol que encapçala aquesta crònica. Els convidats eren l'advocada i sòcia del Col·lectiu Ronda, **Carme Herranz**, per parlar de "La Justícia, avui", i el magistrat emèrit de la Sala IV del Tribunal Suprem, **Jordi Agustí i Julià**, que exposar "Els entrellats de la Magistratura". Presentà els ponents i moderà el debat l'escriptor **Lluís Busquets i Grabulosa**. Donada la situació del judici dels presos polítics catalans, els ponents van proposar de parlar primer en general el magistrat i l'advocada i, tot seguit, baixar al cas concret.

Començà a parlar Jordi Agustí fent una reflexió del sistema judicial espanyol, davant de fets que han escandalitzat l'opinió pública com ara el cas dels impostos de les hipoteques, les restriccions de la llibertat d'expressió o el cas de la "manada". Acceptà algunes mancances exposades pels propis interessats, com ara la manca de mitjans, però adduí que n'hi ha d'externes, que semblen enquistades com ara la lentitud de la justícia o la manca de transparència. D'entrada, digué que Espanya, segons l'Eurobaròmetre, es troba en el lloc 22è sobre 28 pel que toca a la independència judicial i, segons el World Economic Forum, al 58è del món. "Això no són bones notícies", va assegurar. Es demanà tot seguit què entén la ciutadania per justícia ("Donar a cadascú el que li pertany sense fer mal a ningú") i què diu la Constitució ("El poder judicial emana del poble i s'administra en nom del rei"). Els jutges són permanents i inamovibles justament per poder protegir millor el ciutadà, Ara bé, els jutges no estan aïllats ni incomunicats; són sensibles a tot el que passa i, per això mateix, no han de ser neutrals sinó imparcials.

Es preguntà tot seguit si la justícia era suficientment democràtica i, a banda d'esmentar l'existència del grup "Jueces y juezas por la democracia" —fet prou revelador—, afegí que el poder, ja de per si, tendeix a ser poc democràtic i a estar allunyat dels ciutadans, però, darrerament, el poder judicial ha accentuat aquesta

llunyania. Per a ell, la llarga ombra del franquisme segueix projectant-s'hi al damunt i ho exemplificà amb dos exemples: un, l'accés a la carrera judicial, llevat de la porta que s'obrí el 1985, no s'ha canviat, perquè segueix constant de 500 temes memorístics, sense tenir en compte factors socials i econòmics, que els aspirants exerciten pagant un jutge-preparador que fa servir les seves influències; dos, els jutges franquistes com ara els del TOP, que era un tribunal absolutament repressiu, passaren a ser jutges democràtics sense ni tan sols jurar la Constitució. Se'm dirà que aquells ja no hi són, i és cert; però hi són els formats per ells que continuen endogàmicament la preparació dels jutges nous. Per això, dins la magistratura manca un cert ambient democràtic (es menyspreen les sentències europees contràries i es menystenen els polítics, tinguin el nom que tinguin). I això per no parlar de la manca de dones en el sistema, ja que tenien prohibit l'accés a la carrera judicial fins a 1977.

Això no vol dir que no hi hagi multitud de jutges que funcionen dreturerament arreu de la pell de brau. El problema és en els nivells superiors de la piràmide del sistema, perquè els òrgans de govern del CGPJ ni els elegeixen els ciutadans ni estan sotmesos a cap control democràtic. Quan el bipartidisme, PSOE i PP se'ls repartien; ara és més complex i, per això, es dona darrerament una certa involució democràtica amb garanties retallades i restriccions de llibertats fonamentals. El poder judicial hauria de defensar el ciutadà, però no és així. El sistema està estancat. Es pot qüestionar? Relativament. En veu baixa els jutges ens diem moltes coses, però alçar la veu suposa sotmetre't a mesures disciplinàries i és millor no buscar-te problemes. Per exemple, molts magistrats jubilats estan dient que la rebel·lió amb què s'acusa als líders catalans no s'aguanta, però no gosen dir-ho públicament. Què fer? Canviar el sistema no serà fàcil. Es podria dir que el problema és que des del franquisme la cultura jurídica no ha canviat. En el cas dels violadors de la "manada" s'ha recorregut a instàncies superiors i... han confirmat les sentències. Arribat aquí, donà la paraula a la senyora Herranz.

L'advocada del Col·lectiu Ronda començà recordant la data: 23-F. "Allò sí que va ser una rebel·lió, amb armes i violència". Abans de parlar del procés del TS, explicà que la societat s'ha fet feble davant de la justícia a partir dels temes de la vivenda i els desnonaments, i dels procediments jurídics bancaris, que abans afavorien els clients i, darrerament, semblen protegir les entitats. Amb el procés català la justícia ha estat molt qüestionada i el problema es de manca de cultura democràtica davant dels drets, llibertats i garanties fonamentals i de la imposició d'un cert autoritarisme. El Codi Penal no va ser creat per dirimir qüestions polítiques. Alguns advocats del Col·lectiu Ronda que vam estudiar els anys 90 ens demanem aquests dies si la justícia s'aplica de la manera que havíem estudiat. Com a anècdota explicà que al despatx havia aparegut un acudit dels anys 80 del setmanari *Hermano Lobo*. on parlaven un jutge i un acusat: "¿He abusado de sus derechos?" "Sí, señorita." "Pues, ¡olvídelos!"

Tot seguit explicà que li havia sorprès no sols la manera d'aplicar el Dret Penal per a afers de rebel·lió o sedició, sinó del Dret Constitucional: es pren la Constitució com un escut pervertint-la tot trepitjant parts fonamentals de la mateixa. També que professors i juristes diguin en veu baixa el que no declaren en veu alta i que el TS, des del jutge Instructor al tribunal i als fiscals, s'hagi pres el principi d'unitat de l'Estat espanyol com a objectiu màxim del procés quan la protecció de la unitat d'Espanya no es funció del poder judicial.

Quant al procés del TS es proposà d'esmentar alguns punts fragmentaris, que, al

seu albir, grinyolen: 1) que s'hagi portat amb arguments puerils al TS una causa que s'hauria d'haver jutjat al TSJC; 2) que les resolucions de l'Instructor estiguin amarades d'estratègies i criteris d'oportunitat, tot creant indicis per construir un determinat relat; 3) que no sols s'hagi aplicat al dret penal de l'enemic sinó el denominat "avançament de barreres de protecció" (per evitar que passi allò que podria passar); 4) l'habilitat de fiscalia i advocacia de l'Estat de passar de punteres pel tema de violència (que afrontaran amb testimonis favorables) i cercar la desobediència i malversació. "Queda molt judici", advertí i avisà contra eufòries banals. Assenyala també que els temes del 20-IX es podien haver jutjat a Barcelona coma delictes de desordre públic, delictes de danys i desobediència. Però el problema és que la desobediència no implica penes de presó i l'Estat estaria obligat a rescabalar les presons preventives dels líders catalans. I es demanà si ja planava una sentència feta, donat que certa premsa titlla de cop d'Estat el que va succeir a Barcelona.

Arribat a aquest punt tornà a prendre la paraula el Magistrat. Recordà que Marchena feia costat al fiscal Maza davant del problema català quan va dir allò de "Más dura será la caída" i que té unes declaracions que parlen de "conspiració per a la rebel·lió", la qual no deixa d'estar penat amb deu anys. Per a ell, el cop d'Estat el va fer el PP de Rajoy amb el 155, suposant que abans no l'hagués fet Carlos Lesmes, el qual s'havia proposat, davant de les Corts i el Senat, la reforma del CGPJ primer i del TS, després, i n'és el veritable dissenyador. També advertí que el Tribunal Europeu de Drets Humans no es posarà a judicar els punts de les sentències sinó les formes amb què s'hi haurà arribat i si s'ha violat el més mínim els drets dels acusats.

El col·loqui fou participat en extrem: es parlà de les fake news, de la vulneració de la segona instància, dels jutges contaminats de l'actual tribunal, de Sofia, la filla de Marchena, a la qual s'atorgà la plaça 36 de fiscal quan sols n'hi havia 35, després d'haver volgut ser jutge... I encara, de si ajuda o no que el judici sigui televisat, de fets que van passar el 20-IX-17 com la vigilància de la seu de la CUP, arxivada i recorreguda, de l'oblit d'armes llargues als vehicles policials tot cercant la violència, de la possible exemplaritat de la sentència, del paper del rei... Un debat que va valer la pena!